

ERDÉSZETI UJSÁG

SZAK- ÉS TÁRSADALMI LAP AZ ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI SZEMÉLYZET RÉSZÉRE.

Előfizetési díjak:

Egy évre 8 kor.
Fél évre 4 „
Negyed évre 2 „

→ Megjelenik minden vasárnap. →

Felelős szerkesztő
és kiadótulajdonos:

PODHRADSKY EMIL.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fillér. Ajánlköázásoknál, eladás vagy vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszöri közlésü hirdetményeknél → mérsékelt díjak egyezség szerint. →

XIV. évfolyam.

Szászsebes, 1910. május 8.

2. szám.

Kérelem.

A lap első számában jeleztem volt, hogy a mostani második számot csak azoknak fogom megküldeni, akik addigra az előfizetési díjat beküldték. Tekintettel arra, hogy lehetnek számosan olyanok, akiket az előfizetés beküldésében eddig a posta távolsága vagy más körülmény gátolta, még ezt a számot is elküldöm mindazoknak, akik az előzőt megkapták, de egyuttal kérem őket, hogy már most az előfizetéssel ne késedelmeskedjenek, mert nem vagyok abban a helyzetben, hogy a szükségesen felül való sok fölösleges példányt nagy költséggel nyomassam.

Egyben még egyszer kérem összes hiveimet, hogy környékükön a lapot terjeszteni igyekezzenek, mert csak úgy számíthatunk eredményre, ha valamennyien egyesült erővel fogunk munkálkodni és buzgólkodni a közös célok érdekében.

A szerkesztő-kiadó.

Mi a teendő?

Most, hogy egy évi pihenés után lapunk ismét életre kelt és sorompóba lépett az erdészeti és vadászati altisztek és szolgák érdekében, komoly megfontolás tárgyává kell tennünk azt a kérdést, hogy mi lesz jövőben a teendőnk s mely feladatok megoldásának kell szentelnünk egész erőnk és tudásunk kifejtésével tevékenységünket.

Mielőtt erre a kérdésre megfelelénk, első sorban meg kell emlékeznünk arról, hogy milyenek a kilátásaink lapunk jövőjét illetőleg.

Erre vonatkozólag most még határozottan nem nyilatkozhatunk, mert azoknak, akik lapunknak újból való felélesztéséről tudomást szereztek, eddig nagy részben még nem volt idejük és al-

kalmuk véleményüket nyilvánítani s előfizetéseiket beküldeni, mégis örvendetes tényként kell előtérbe állítanunk azt, hogy az eddig jelentkeztek közt számosan vannak olyanok, kik a már régebben kifejtett munkálkodásunknak sem osztályosai, sem pártolói nem voltak s csak most találták meg jobb meggyőződésüket, amikor belátták, hogy személyi érdekeik védelmét és előmozdítását máshonnan hiába várják. Abban a feltevésben alig csalódunk, hogy régi hiveink az egy évi időközben, míg lapunkat nélkülözniök kellett, annak hiányát nagyon érezték s így biztosra vehetjük, hogy ezek valamennyien kivétel nélkül régi lelkesedésükkel fognak sietni újból magasra emelt zászlónk alá s készségesen támogatni fognak előfizetéseikkel, mit megcselekedvén, lerakják lapunk szilárd alapjait, amelyeket azután mi sem fog többé megingathatni.

Mint ezt lapunk más helyén tettük, itt sem mulaszthatjuk el hangoztatni szükségét annak, hogy mindazok, a kik előfizetőink sorába léptek, ne állapodjanak meg ennél, hanem csapjanak fel ügyünk buzgó apostolaivá és legyenek segítségünkre minél nagyobb, minél hatalmasabb gárda összetoborzásában.

Ezeknek előrebecsátása után már most ráterhetünk a feltett kérdésünkre való feleletre.

Amint azt úgy a kibocsátott szózatban, mint lapunk előző számában jeleztük, lapunk főcélja az erdészeti és vadászati altisztek és szolgák érdekeinek a szolgálása és azoknak minden lehető módon való előmozdítása.

Szíves olvasóink közt egyetlenegy sincs olyan, aki ne tudná azt, hogy erdészeti és vadászati altisztjeink a velük egy sorba tartozó, de más ágazatoknál szolgáló altisztekkel szemben nagyon is háttérbe vannak szorítva úgy javadalmazási, mint társadalmi viszonyaikban.

Érzik ezt nagyon jól valamennyien, de tenni ellene eddig mit sem tudtak, vagy talán jobban nem akartak, hanem csak zsebeikben — hogy senki meg ne lássa — szorongatták ökölbe kezeiket és ajkaik csak a legmeghittebb körben mertek panaszra nyilni s ezért nem is lehet csodálkozni azon, hogy helyzetük nem javult, mert hiszen azokat az ökölszorításokat nem látta, azokat a panaszokat nem hallotta senki.

Régi igazság az, hogy „néma gyermeknek az anyja sem érti meg a szavát!”

Nagy tévedés lenne ugyanis azt hinni, hogy nálunk a kisemberekkel egyáltalában nem törődnek a nagyok, a hatalmasak, szóval azok, akik hivatta vannak és akiknek módjukban is áll segíteni. Dehogyan is nem törődnek! csak az a baj, hogy legnagyobb részük vagy csak kevésbé, vagy éppen nem ismeri a kicsik életviszonyait, ügyeit, bajait, sérelmeit s akik hivatta lennének ezeket feltárni, a panaszokat tolmácsolni, azok behunyják szemeiket, bedugják füleiket s Potemkin-féle városokat varázsolnak a hatalmasok elé.*

A dolog bibije tehát nézetünk szerint abban rejlik, hogy a bajok, a sérelmek nem lettek eddig őszintén, tisztán feltárva s azok létéről éppen azok tudtak legkevesebbet, akiknek mód-

* Potemkin, Katalin orosz cárné hatalmas kancellárja fényes városokat, falukat rögtönzött a cárné utvonalaiba, hol kiöltöztetett s jó módban lenni látszó nép hódolt neki. Az utazás végeztével ezek mind eltűntek, a cárné pedig boldog volt, mert nyomorúságot sehol sem látott s hitte is, hogy népe mindenütt olyan boldog mint az, amelyet neki útjában bemutatottak.

jukban lett volna azokat ha nem is egyszerre, de legalább apránként, fokozatosan orvosolni és megszüntetni.

Ennek a ténynek ilyen módon való megállapításában és leszögezésében már most egyúttal megtaláljuk a feleletet arra a felvetett kérdésünkre is, hogy jövőben mi a teendők.

A felelet egyszerű: kikutatni mindent, ami az erdészeti és vadászati alantos személyzetnek fáj, amiben megrövidítve érzi magát; megvonni a párhuzamot a más ágazatoknál hasonló rangsorban lévő alantos személyzet és a mienk viszonyai közt s mindezeket lapunk, mint közös szócső útján hallhatóvá és láthatóvá lenni a feletteseknek és a nagyközönségnek, egyúttal reámutatván az orvoslás módjaira is.

Ez a mi lapunk kitűzött jövőbeli programja, ennek a hivatásnak akarja szentelni minden munkálkodását, ennek a feladatának azonban csak abban az esetben felelhet meg, ha a szükséges adatok gyűjtésében segítő társai akadnak, nem csak azért, hogy nekünk a dolgunk könnyebb vagy kevesebb legyen, hanem kivált azért, mert magunk csak a mi szűkebb körünk viszonyait ismerjük s még nagyon sok olyan visszás dolog lehet és bizonyosan van is másfelé, amelyekről nincsen tudomásunk s végre is régen ismert igazság az, hogy több szem többet lát.

Kérjük ennél fogva az összes erdészeti és vadászati kartársakat, hogy az így magunk elé

T Á R C A.

A mikor a piszkafa is elsül.

Írta: Bársony István.

(A Bp. H. után.) (Folytatás és vége.)

— Jöjjön innen hamar! — szólta rá a leányra, a ki megértette, hogy ezt már nem az ellensége mondja és attól egyszerre megszállotta a szótfogadhatnám. — Jöjjön! — sürgette a vadőr — mert ha Kádas észrevesz bennünket, akkor oszt' nincs mínség. Ha csak engem lát meg, vagy ha meg sem is lát, én majd magamra vállalom a lövést . . .

A mily ijedt volt a leány két másodperccel előbb, olyan nyugodt lett erre a szóra. Most már nemcsak azt tudta, hogy nem kell félnie, hanem azt is megérezte, hogy szövetséges bűntársa válik a vadőrből. Bizalmasan suttogta, miközben ragyogó szemével csiklandozta a legényt:

— Hát a fácán?

— Mit? Hát fácánt löttél?! — szörnyűködött Jóska most már tegeződve. Hisz' a „vadorzó” végkép kiszolgáltatta magát neki ezzel a vallomással.

— Ott van, abban a bokorban — felelt a leány s oldalt mutatott visszajára fordított hüvelykével.

— Erigy be hamar a sürtübe! — sürgette a vadőr, és mialatt az orvvadász öz-szőkeléssel engedelmeskedett, sunyitva vizsgálta azt a bizonyos bokrot, megtalálta a fácántyukot s mintha leejtett volna valamit, ráhajolt, egy-kettőre begyömöszölte a táskájába és követte a „kísértőt”, a ki épp oly otthonosan mozgott a zezugos keskeny ösvényeken, akár csak ő maga.

*

Az öreg Kádas tétovázva állott meg azon a ponton, a hol azok ketten az imént eltűntek.

— Itt voltak, — mormolta a rozogacsontu, de azért még folyvást lelkiösmeretes vén vadőr — fusson ki a szemem, ha nem jól láttam. A legény keresgélt valamit, a mit el is dugott. Hopp, ni! fácántollak! . . . még pedig tyuk volt az istenadta! . . .

Kádas megcsóválta a fejét és most már próbaszerencsére befurakodott ő is a sürtübe, azon az ösvényen.

Csörtetett, mint a vadkan, mert biz' nem volt már elég ügyes arra, hogy nyest módjára birjon bujkálni.

kitüzött teendőnkben munkatársainkká szegődni és minden előttük ismert adatot tudomásunkra hozni sziveskedjenek, kérvén azonban őket egyúttal arra is, hogy ennél az igazsághoz és valósághoz a legszigorubban ragaszkodjanak, mert nem való vagy elferdítetten előadott dolgok közlésével inkább ártanánk, mintsem használnánk az ügynek.

Az adatok közlőit nem fogjuk elárulni s így senki se féljen attól, hogy ezért bármi bántódása lehessen vagy akár csak üldözésnek is lehessen kitéve.

Ime, megint hívjuk a kartársakat közös erővel való munkálkodásra: majd meglátjuk, hogy hívó szózatunk nem lesz-e most is kiáltó szó a pusztában!

Magyar vadászat Bécsben.

Irta: Győry Loránd.

(„Az Ujság” után)

Méltóztassanak megnyugodni. Ezuttal nem reánk, magyarokra vadásznak Bécsben, hanem a magyar vadászat bemutatásának kívánnak ott helyet biztosítani a nemzetközi vadászati kiállítás keretében.

A Práter lombja már zöldül. A Rotunda jobb- és baloldalán számos nemzet izléses pavillonja várja a május hetedikére tervezett megnyitást s a vén gesztenyefasorok, melyek a kiállításba vezető utakat szegélyezik, ezuttal megcsalták a természetet. Máskor, ősszel vadgesztenye pirul lombjuk sűrűjében, most pedig tavasszal, körtétől roskadoznak. Igaz, villanykörtéktől, melyek majd ragyogó világítást szórnak szerte a ma még munkában levő fantasztikus paloták között.

Fokozottan érzem, hogy indiszkréciót követek el, mikor a meglepetés keltésére hivatott kiállítás rejtélyeibe már most pillantást vetek. A szép asszonyok ugyanis nem szeretik, ha báli toalettjüket még a bál előtt eláruljuk s így nem tudom, Diana asszony (sőt vadászati istenasszony) megbocsátja-e nekem, ha pazar öltözkének szépségeit már most vázolni óhajtom, mikor még hajékét készítik s gondos kezek csak most szorgoskodnak azon, hogy az ismeretes félholdat dus hajkoronájába tűzzék.

De talán mégis bocsánatot nyerek, ha el nem titkolhatom, hogy a magyar ember lelkének már a mi vadászati kiállításunk előkészítési munkálataiban is oly jól esik gyönyörködni, hogy ezuttal félreteszem az említett istennő iránti tiszteletet és ha nem is róla, de a mi kiállításunkban látottakról egy kissé lehullajtom a leplet.

A magyar vadászati kiállítás a második főbejárat-tól számítva a legelső épület s úgy igen előnyös fekvésénél, mint hatalmas arányainál fogva nemcsak szembeötlő, de uralkodó helyet foglal el. Fischer Emil műépítész tervezte középkori vadász kastély mintájára s külső és belső berendezése egyaránt megragadja és nyugalommal tölti el a lelket. Ma még mindenütt munkások (magyar munkások) sűrögnek körülötte s hamisítatlan magyar tótasszonyok hordják hozzá az itt-ott még kiegészítést igénylő mű-cyclops kőanyagot, belülről pedig Bécsbe vezényelt állami erdőőrök csapata, festők, asztalosok, ablaküvegezők dolgoznak lázasan. Egy főparancsnok kezében fut össze az óriási munka valamennyi szála. Ő is földi. Földi János főerdőtanácsos, a millennáris és a párisi magyar erdészeti és vadászati kiállítás zseniális alkotója, ki a bécsi kiállításon csak úgy mellékesen már az 1911-ben rendezendő turini világkiállítás erdészeti csoportjának tervezetén is fáradozik. Az ő és kartársai, Clement és Pfeiffer

Addig-addig, hogy elunta és elkezdett hoppozni, jelezni!

— Hopp! Hopp! Jóska, hej! Merre vagy?!

Gondolta, hogy ha így elárulja, hogy 'iszen ugys tudja, ki járt itt előtte, akkor majd nem bujkál a legény; különben is miért bujkálna? Talán eszeágában sincs. Jó fiu, jó vadőr; hátha nem vette észre őt; de most a kiabálásra mindjárt válaszol.

Hanem bizony senki sem válaszolt. Még a viszhang sem, minthogy ebben a lapos területen levő sűrűségben nem volt a hangnak honnan visszaverődnie.

A szajkók utána károgtak s szidták; ennyi volt az egész. De bizony az egymást keresztező ösvényeken sehol egy lélek se jelentkezett. A vén vadőr utóljára is belenyugodott, hogy: nincs másképpen, eltévesztették egymást. Jóska a bokrok zörgésétől nem hallhatta az ő hívását, s most ki tudja, merre jár a leánnyal, a puskás leánnyal, akit máskor is látott már etájt az öreg, de mire a nyomába ért volna, eltűnt, mint a kámfor. Csak úgy sejti, gyanítja inkább, sem mint tudja, hogy a tárjáni gátőr leánya az, akiről beszélnek, hogy úgy lovagol, szőrén, mint a csikósok; s már szarvast is lőtt titokban.

Eddig hiába lesett rá; no de most Jóska elcsipte valahára.

Még egy óra mulva is ezen tűnődött az öreg, a mikor a nagy erdő sarkán, ahol a vágás végződik, majd hogy össze nem ütődött valakivel, aki meg amarról jött s éppen erre fordult.

— Hol jártál te Jóska? Nem hallád-e, hogy orditoztam utánad? Te süket!

— Én-e? . . . Már mint hogy én! — hebegte a vadőr.

— Te, te! vakapád! Tán még most sem esmérsz? Hova titted a leányt?

— Én? . . . a leányt? . . .

— Azt, no. Mit kérded, mikor felelned kellene. Aztán a fácskát se látom.

— Az ám! a fácskát! . . . Azt megette a róka — motyogta a legény, lassan téregetvén magához zavarából.

— De 'iszen fölvetted?

— Vette a mennydörgős mennykő, aki hogy megüsse. Tollát találtam. Azt nézegettem.

— Vagy úgy!

erdőmérnökök, valamint szakértői és segédei fáradhatatlan munkássága hatalmasat alkotott. Az épület környékét kis park fonja körül. A park egyik részében Teleki Samu gróf sátra foglalja el a főhelyet. Az a sátor, mely annak idején a Saharán ültetett fel, a melybe akkoron pihenőre tért az oroszánvadász. A sátor belseje csupa emlék, Emléke nemcsak a látottaknak, de a hőiesen átéltnek is.

Mikor a vadászkastélyba belépek s aztán annak szépségeit megkísértem leírni, eszembe jut a biblia szava. A násznagy azt kérdezi a kánai mennyegző alkalmával a vőlegénytől: „Minden emberek először jó bort szoktak a vendégnek adni és minekutánna megborosodnak, akkor adnak alábbvalót; te pedig a jó bort ekkorra tartottad?”

Azt, a mit először látunk, tulajdonképpen utóljára kellene látnunk, hogy a legfenségesebb magyarországi vidék felejthetetlen panorámájának teljes, sértetlen tisztaságát őrizhessük meg lelkünkben. Éppen ezért, én az első emeleten kezdem szemlémet. Egy más mellett foglalnak itt helyet legelső vadászaink: a király, azután József királyi herceg, Kóburg herceg, Eszterházy Miklós és Lajos hercegek vadászati kiállításai. Külön-külön díszesen kiállított magyar stílusú szobák foglalják magukba vadászsákmányuk gazdaságát, s a mit ott szemlélni fog a közönség, az valóban mind igaz dolog, eredménye a férfi bátorságának, a vadászszenvedély kiállításának s mind a mellett hirdetője a vadápolás iránti rajongó szeretetnek.

Erre oktatnak a jelzett kiállításokhoz csatlakozó szobában felhalmozott tanulmányi tárgyak is. Sziklai preparátumai. A ki látni akarja, miképpen lesz a fáncántójából — egy napos csirkén át — pompás fáncántyuk és kakas; hogyan szállítandó kosarakban a szárnyas és szörmés vad, az emberi találékonyság mily agyafurt módon gondoskodik már ma a duvadak pusz-

— Ugy ám!

— De a leány! A puskás leány . . .

— Puska? . . . istennyila! Hályog van a kend szemén, Kádas bátya. Piszka fanyél volt az; most vágta ki; de meg is szídtam ám érte.

— Hát oszl' ki lőtt? Mert lőttek! Azt se hallád?

— Ki lőtt! Én löttem egy ölyvre. Van itt elég.

— Az igaz. Így hát nem a puskás leány volt az?

— Micsoda puskás leány?

— Vagy persze, te nem tudod. Nem igen szóltam róla, minthogy lesek rá, már régen.

— Nohát csak lesse kend, Kádas bátya.

— Ugy-ugy! . . . Akkor hát szerbusz! Menjünk az utunkra.

Széjjel mentek.

A legény még megállott egy percre.

— Hallja kend, Kádas bátya, nehogy a nyárfás felé menjen; arról jövk; ottan most semmi baj sincs.

S amikor az öreg intett neki, hogy: jó-jó! és csakugyan eltért másfelé, halkán utána mormolta: még utólré lehetné ott!

titásáról, azzal a célzattal, hogy ennek ellenértékül a nemes vadat védelmébe vegye; az iskolásgyermekek is mily szemléltető módon lehet szeme elé tárni a vadnevelést, káros állatmérgezést stb., az szenteljen egy félórát ennek a szobának és nem elragadtatással, de őszinte bámulattal fog adózni a tudás, az izlés, de főleg a hűség azon mértékének, mely ebben a kiállításban érvényre jutott. Itt nem a panoptikumban kiállítani szokott merev viaszállatok láthatók. A nyulacska jajgatása szinte hallatszik, midőn a dróthurokban szenved, azt a borzot, mely a vasfogóba került, lábát lerágni szeretné, szívből megsajnálja az ember, a barna vidrát, mely könnyedén meghajlítotl gerincével oly természetűen fáradozik rajta, hogy kikecmereghessék a csapdából, szinte ki akarnánk segíteni zavarából. Természetes és éppen ezért szép minden.

Aztán egymást követik az aggancskiállításra szánt folyósok hosszú sorai. Legelső főúri családaink keltek egymással versenyre, hogy a területeiken elejtett őz- és szarvasagancsokat, dámlapátokat, moufflonszarvakat, zergekampókat, vadkanagyarakat rengeteg mennyiségben mutassák be s hiszem, hogy nemcsak azoknak, kik a vadászatot passzióból üzik, hanem a természettudósoknak is nagy gyönyörűséget fog szerezni a látnivalók dus gazdasága.

S a természet itt is sok csodával szolgál. Lábszőnyeget láthatunk itt, mely két pár moufflonszarvban végződik. A két moufflon ugyanis úgy összetülekedett, hogy kacsaringós szarvuk végzetesen egymásba akadt. Vagy éhen veszttek, vagy agyrázkodás érte őket, de szétválni nem voltak képesek.

Láthatunk továbbá ugyancsak egy moufflon szarvpárt, melynek egyik kacsaringója levágott faágra tekerődött. Az állat bizonyosan nekirohant. A faág kérge teljesen lehorzsolódott, tanuságául annak, hogy mily végtelen küzdelmet fejtett ki a szegény állat szabaddási kísérletei közben, melyek utóvégre is elpusztulására vezettek.

A kiállítási kastély falait e mellett a statisztikai táblázatok díszesen és szellemesen összeállított tömege fogja ellepni, melyekből, a ki akar, nagy tanulságot meríthet arra nézve, hogy „vadat, halat s mi jó falat, szem-szájnak kellemes“, nálunk bőven találhat mindenki.

Az első emelet ablakaiból szép kilátás nyílik az egész kiállítási területre s valóban szinte nehéz elhagynunk a gyönyörű panorámát.

Nehéz, de nem hálátlan feladat.

Mert hiszen a földszinti traktusban talán még szebb és értékeesebb látnivalók kínálóznak.

Az egyik teremben, egy lajtorja fetején trónolva, Veres Zoltán festőművész eszközli az utolsó ecsetvonásokat falfestményén. A kép a „Rege csodaszarvasról“ három jelenetét ábrázolja s minden alakja él és lélekzik, a kép alatt Arany János époszából idézett sorok pedig annak is magyaráznak, a ki a regét nem ismerné.

Itt az orvvadászoktól elkobzott mordályok, fustélyok, kovásfegyverek, serpenyős puskák, ijjak egész fegyvertára fog érdeklődést kelteni, amott a vadászati

műipari kiállítás; majd egy behizelgő kedvességgel be rendezett vadászszoba, az idegen osztályokból való vadászati tropheák (exotikák) gyűjteménye s Izabella királyi hercegnő ő fensége háziipari kiállítása csábitja, vonza és köti le a szemet.

Sok, nagyon sok tér kellene arra, hogy mindazt vázolhassuk, a mit a vadászati kiállítás kormánybiztosa itt összehalmozott. Hiszen annak dacára, hogy még mindig érkeznek az értékes kiállítási anyaggal teli ládák, máris egy millió koronán felül van csak az a biztosítási összeg, melyet a különböző biztosító-társulatok a kiállítási tárgyakért lekötöttek.

Et nunc venio ad fortissimum!

A földszint egyik folyosóján négy éjjeli jelenet látható a vadak életéből. Rosonovszky preparátorunk csodás szép háttér keretében, gyönyörűen applikált világítással mutatja be, a mint a farkasok az éjféltől holdra üvöltenek, a mint két öreg szarvasbika egymással küzd, a mint tuzokok és foglyok szemeztetnek a vetésben, s a mint egy vén barna medve a meglepett fajdkakással enyeleg.

A négy jelenet annyira az erdő regényes életéből van merítve, hogy már most is, midőn a képek, a világítás, a fák, a haraszt még némi simítást igényelnek, az ember csak gyönyörködve képes tekintetét rajtuk legeltetni.

A sejtelmes éj, a titkok mélyében elkövetkező küzdelem szinte megriaszt, s ha a látvány sokáig legyőkeztetné is figyelmedet, önkénytelenül megragad a vágy, mely fény, derű, élet után kívánczik. S ezt oly könnyen megszerezhetjük. Pár lépés és ott állunk az óriási dioráma (biológiai csoport) kellős közepén.

Szemünk elbámulva legeg a fogarasi havasok csodás panorámáján, mely Spannrafft Ágoston festőművésznünk ecsetét magasztalja. Az óriási sziklatömbök harmónikusan folynak össze a távlattal. A mennybeli nap aranyos fénye tündöklően ragyog a kék hegyek szakadékos, havas oldalain s ködbe vesz a csucsain. A folyton ereszkedő, zuhatagokkal, patakokkal dübörögve lefolyó kőlavínakkal változatos hegyoldalak mentén elmerengve szemlélhetjük Magyarország dús, gazdag vadállományát.

Kőszáli zerge rágcslál a törpefenyő zöld tűjén s a mormoták füttyörészve bujkálnak és játszadoznak közepükben. Itt moufflonok emelik fel óvatos fejüket a közelgő nesz hallatára, ott pedig a pillanatnyilag óvatatlan fajdkakas dübög. Emitt két agár üldöz egy árva nyulacsakát, amott pedig vérző vadkan roskad össze s a nyomorult külsejű, de szívós kopók részben élve, részben félholtan veszik körül.

Körülkörülné pedig hasadt törzsű vén fűzfákon, lombos és mohos törzseken, szélöntött szálfákon, csobogó patakok mentén, náddal szegélyezett tavacszákon négy lábú állatok és madarak százai tanyáznak oly természetes hűségben, hogy az ember majd megsimogatni, majd elhessegetni akarná őket. A fű, a fa, s az illető vad lelhelyén a valóságban is tenyésző virág, moha, zuzmó, pázsit, haraszt, mind-mind természetes s a földben, melybe elültették, él, zöldel, virít és illatozik.

Annak jellemzésére, hogy a panoráma, melyet nem egy helyről látunk, de utjain, lejtőin, vadregényes kapaszkodóin járva, minden részletében közvetlen közelből nézhetünk, mily remek: két lényt hívok tanuságnak.

Az egyik egy volt csóka, a másik egy volt köztársasági elnök.

A csóka a panoráma jobboldalán üldögél egy ledőlt fatörzsből alakult természetes hid karfáján. Zöld moha borítja a hidat s a feketés-szürke tollazatu kis madár onnét szemléli az egész birodalmat. Fejecskéjét, mint ez már madárszokás, egy kissé félrefordítja s hamiskásan csillogó szemével azt látszik kérdezni:

— Ugy-e eltaláltam?

A volt csóka kérdésére Roosevelt, a volt elnök adta meg a feleletet.

Ez a nagy ember, ki trösztökre és oroszánokra egyforma sikerrel vadászott, természetesen a magyar vadászati kiállítást is az ő fáradságtalan érdeklődésével nézte meg.

Midőn aztán ott állott a dioráma kellős közepén s alázatos tisztelettel megkérdezték tőle, hogy szép-e, a mit lát, nem felelt semmit.

Ellenben pillanatok múltán egy jó nagyot kiáltott s aztán jobbra-balra, előre-hátra, északra és keletre ugorva, a vadászember egész lelkét szíve véreig átható lelkesedéssel harsant fel:

— Magnific! Magnific! Magnific! Magnific!

HASZNOS TUDNIVALÓK.

Hangyák ellen. Ha a hangya egy fára rászokott, legjobb egy rongyot karbolsavval megitatni s a fának törzsére kötni. Melegágyból úgy kergetjük el a hangyát, hogy az ágyás belsejét és széleit bekenjük halzsirral. Ha a hangyák virágágyra fészkelődtek be, fel kell keresni fészküket, járataikat fellazítani és aztán megöntözni. Erre a helyre most már virágcserepet borítunk, de annak fenéklyukát betömjük. Két nap múlva minden hangya bevonul a cserépbe és ekkor vízbefojtható. Általában a legbiztosabb hangyaölőszert az élesztő, ha azt mézbe vagy édes lébe keverjük és a hangyajárásba beállítjuk. Erre mohón ráesnek s torkosságukért halállal lakolnak, mert felpuffadnak. Ajánlják még a káposztáslével való öntözést vagy a porrá tört timsóval való behintést is. Végül ha csak egyes növényt vagy virágot féltünk a hangyától, szórjuk azt körül kénporral.

A tej és a takarmány. Sok takarmány csak akkor szolgáltat sok tejet, ha az illető tehéneknek nagy tejszolgáltatásra van képességük. Nem az etetés az első sorban mérvadó feltétele a tejszolgáltatásnak, hanem a tehén egyéni képessége. Csak ahol hatékony tejmirigy van, ahol az állatnak megvan a veleszületett és belenevelt képessége, hogy sok tejet adjon, változik sok takarmány sok tejjé. A fordítottja azonban sohasem áll. Egy eredetileg rossz tejelő tehén takarmány révén nem bírható arra, hogy sok tejet szolgáltatson. Ebből kiadódik a tehén takarmányozásának alapfeltétele, az, hogy a

takarmányozásnak és a tejszolgáltatásnak helyes arányban kell egymással állania. Megfelelő tejszolgáltatóképeséggel kell teheneket tenyészteni s ezeket azután úgy etetni, hogy tejszolgáltató képességüket teljesen kihasználjuk.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Hány állatfaj van a földön?** 1830-ban az angol természettudósok 1200 különféle emlőst ismertek, ez a szám 1881-ben 2300-ra emelkedett. Madár 1830-ban 3900-féle volt, 1881-ben 11.000. Hüllőknél a szám 543-ról 3400-ra szaporodott. Mennél kisebb az állat, annál több a faja, mely időközben ismeretes lett. Így például az ismeretes halfajok száma 1830-tól 1881-ig 3500-ról 11.000-re emelkedett, a puhatestűeké 11.000-ról 33.000-re, a moszatoké 40-ről 120-ra, a kagylós állatoké 1290-ról 7500-ra, a fonálestűeké 1048-ról 8070-re, a százlábuaké 450-ról 1300-ra, a rovaroké 49.100-ról 220.150-re, a tüskebőrűeké 230-ról 18.043-ra, a férgeké 372-ről 5070-re, a coelenterátáké 500-ról (1834-től) 2200-ra, a periferáké 50-ról (1835-től) 40-re és végül a vöslényeké 305-ről 3500-ra emelkedett. 1840 körül tehát az összes állatfajok száma 73.588 volt, a mely 1881-ben már 311.653-ra nőtt. Azóta pedig tulzás nélkül lehet állítani, hogy minden évben mintegy 12.000 fajt fedeznek fel és így nem lehet csodálkozni, ha ma már mintegy 600.000 állatfajjal ismerkedett meg a zoológia. De bármennyire tekintélyes is ez a szám, azért ez még mindig kicsiny a létező fajok számához viszonyítva. Bizonyítja ezt Sharp zoológus kimutatása, a ki 1865-ben a felfedezett rovarfajok számát 250.000-re becsülte és a ki akkor arra a véleményre jutott, hogy ez a szám csak a tizedrésze azon rovarfajoknak, a melyek még a tudományos felfedezésre várnak. És ez a szám a többi kisebb méretű állatoknál is ilyen, csakis az emlős állatokról mondhatók el, hogy azok már ugyyszólván mind ismeretesek.

* **Veszedelem-e a jegesmedve.** Staby Lajos, egy ismert sarkvidéki vadász azt írja, hogy a jegesmedve nem veszedelem az emberre nézve. Nem tagadja ugyan, hogy a jegesmedve a sarkvidék lakójának, az eszkimónak, a ki lándzsával és primitív karddal támadja meg, félelmes ellensége lehet egy olyan embernek, a ki jó ismétlőpuskával megy ellene, a veszedelem többé nem olyan nagy, előrebocsátva természetesen, hogy az illetőnek hidegvérét meg kell őriznie és hogy biztos kezűnek kell lennie. Hogy rosszul talált lövés után a jegesmedve rátör támadójára, az természetes. Közvetlenül a támadás előtt a jegesmedve is, mint a többi állat, a hátutsó lábára áll és így kitűnő célt nyújt a lövésre. Egyébként azonban a legtöbb meglőtt állat a lövés után nem támadja meg az ellenfelét, különösen ha oldalról lőnek rá, vagy hátulról. Ilyen esetben addig megy tovább, a mig össze nem esik. A jegesmedve különben szívós életű és csak a fejébe lőtt golyó teríti le rögtön, ha szíven lövik, akkor van rá eset, hogy száz-kétszáz méternyire is elmegy, a mig összeesik.

Szerkesztői és kiadói posta.

Cseresnyés József urnak. A beküldött 2 koronát készséggel nyugtázzuk. **Törkenczy István urnak.** Rajta leszünk, hogy lapunk mindig pontosan legyen szétküldhető, ezt azonban majd csak akkor tehetjük, ha előfizetőink is a díjak beküldésénél pontosak lesznek. Önöknél annyian vannak kartársak s mégis alig akad onnan egy-két előfizetőnk. Nem lehetne őket kissé lelkesíteni? **Göttli József urnak.** A hirdetési díjat elszámoltuk. **Csurgay András urnak.** Levelére azonnal válaszoltunk. Itt is megbotránkozásunknak kell kifejezést adni a fölött, hogy az ottani

kartársak nem pártolják lapunkat. **Hálás köszönetünket** fogadják azok a tisztelt előfizetőink, akik méltányolva nehéz helyzetünket, a múlt évben tulfizetett díjakat elengedték és nem kívánják azok visszatérítését. **Drazsdák Géza urnak.** A gr. Eszterházy Móríc örökösei igazgató-erdőmestere Jákói Géza, lakása Pápa (Veszprém-megye.) A tatai hitbizományi uradalomnál főerdész: ifju Véssey Ferenc, lakása Tata (Komárom-megye) a csákvár-gesztesi hitbizománynál pedig főerdész Balogh Boldizsár, lakása Csákvár (Fejér-megye.)

HIRDETMÉNYEK.

Vizsla-kölyket,

3—4 hónapost jutányos áron szeretnék venni. Ajánlatokat az alábbi címre kérek: **Göttli József** erdőaltiszt, **Hetes**, (Somogy megye). 1—2

221—910. e. h. sz.

Pályázati hirdetmény.

Brassó vármegye tekintetes közig. erdészeti albizottságának folyó évi 396. e. b. számú határozata alapján a Brassó vármegyei V-ik számú krizbai őrzésben elhalálozás folytán megüresedett II-od osztályu erdőőri állásra, előléptetés esetén egy I-ső osztályu, illetve II-od osztályu erdőszolgai állásra ezennel pályázat nyitattik.

Az erdőőr javadalmazása 600 K évi bér, 120 K lótarási-, 60 K fa-, 60 K ruhaátalány és 120 K lakbér.

Az I-ső oszt. erdőszolga javadalmazása 500 K évi bér, 48 K ruha-, 48 K faátalány és 60 K lakbér.

A II-od oszt. erdőszolga javadalmazása 440 K évi bér, 36 K ruha-, 36 K faváltság és 48 K lakbér. Nyugdíjintézmény fennáll.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy „Brassó vármegye tekintetes közigazgatási erdészeti albizottságához Brassóban” címzendő, sajátkezüleg irt kérvényeiket, községi erkölcsi bizonyítvánnyal, keresztlevéllal, erőteljes, ép testalkatot, jól látó, halló és beszélő képességet igazoló orvosi bizonyítvánnyal és esetleg eddigi szolgálatukat igazoló okmányaikkal felszerelve a „Brassói m. kir. állami erdőhivatalhoz” **folyó évi május hó 20-ig** nyújtsák be.

Brassó, 1910. évi április hó 16-án.

M. kir. állami erdőhivatal.

333—910. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az alólirt m. kir. állami erdőhivatal Aradvármegye közigazgatási erdészeti bizottságának idei 772. K. E. B. számú határozata folytán a lemondás következtében üresedésbe jött, öt évenként 50 koronával emelkedő, 700 (hétszáz) korona évi javadalmazásu és az állás elnyeréséről szóló értesítés vételétől számított 8 napon belül elfoglalandó **erdőőri állásra** pályázatot hirdet.

Pályázók felhivatnak, hogy az erdőtvény 37. §-ában előírt minősítéseket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat és az eddigi alkalmaztatásukat előtűntető okmányaikkal felszerelt, egy koronás bélyeggel ellátott sajátkezüleg irt kérvényeiket a **folyó évi június hó 1-ig** ide nyújtsák be.

Az elkészett vagy kellően fel nem szerelt pályázati kérvények figyelmen kívül hagyatnak.

Azonos minősítéssel bíró pályázók közül az oláhul jól beszélők előnyben részesülnek.

Arad, 1910. évi április hó 8-án.

M. kir. állami erdőhivatal.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítatott 1847.

János Brausweller

és kitér. kizárólagosan Cs. és kir. kizárólagosan és művészi, ingoványokhoz a szab. stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL

RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

PALLÓS JENŐ ÉS RÓNAI GYULA

BUDAPEST, V. BATHORY-UTCA 19.

BENZIN ÉS NYERSOLAJ

MOTOROS CSÉPLŐSZERELVÉNYEK!

ÁLLANDÓ RAKTAR!

EGY ÉVI JÓTÁLLÁS!

AZONNALI SZÁLLÍTÁS!

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!

SZÁLLITUNK TOVÁBBÁ: NYERSOLAJ, BENZIN és SZIVÓGÁZMOTOROKAT, BENZINLOKOMOBILOS MAGÁNJÁRÓKAT, FAVÁGÓ és APRÍTÓ GÉPEKET. TELJES MALOMBERENDEZÉSEKET SZAKSZERŰ KIVITELBEN. ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST DIJMENTESEN KÜLDÜNK.

Egyedüli ferlachi gyártmány!

A bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. — Arany érem:
Páris 1906. 46 remekelés.

OGRIS MARKUS Ferlach, Karinthia

—|| fegyvergyár és (prácios) puskaműves. ||—

Szállit elsőrangú bármily rendszerű vadász- és céllövőfegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű Drilling-fegyverekben Súlyuk 2·8—3 kg. Browning-féle serétes ismétlő-
* * * * * fegyver 210 K gyári árban. * * * * *

Egy Mannlicher Schönauer ismétlő kurtály 9·7 mm. és 9 mm. öbű, 400 lépésig, jótállás mellett, a
legpontosabban belőve, ára 190 K.

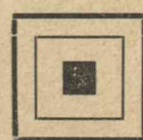
Egy Mannlicher Excelsior ismétlő kurtály 11·5 mm. öbű, acélköpenyburkolatu és legerősebb a füst-nélküli lőpor töltés használatára, a legpontosabban belőve, egész hossza 101 cm., súlya 2·5 kg., nagy kezdő sebességgel és a legerősebb átütő erővel, nagy vad lövésére igen alkalmas, ára 190 K.

Egy Mannlicher ismétlő kurtály 95-ös minta, 8 mm. öbű, 140 K.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Magyar levelezés.

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udvari szállítók, BUDAPEST, IV. Váci-utca 35.

A nagym. földmívelési m. kir. miniszterium 70542. sz. magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlva.

Erdőtisztviselői, altiszti és szolgai egyenruhákat, egyes egyenruhadarabokat s mindennemű felszerelési cikket ajánlunk kitűnő mesteri szabás és izlésteljes kiállításban.

Fehérneműek és harisnyák óriási választékban.

Fegyverek- és töltényekből állandó nagy raktár.

Polgári ruhák a legjobb magyar és angol szövetekből elsőrangú szabászok közreműködésével készülnek.

Hivatalos uton részletfizetésre is eszközölhetők megrendelések és nagyobb megrendelés esetén kívánatra saját költségünkön egy szabászt küldünk a mértékek felvétele végett.

Árjegyzéket és mintákat ingyen és bérmentve küldünk és vevőink kényelmére bármely cikket beszerzünk. Meg nem felelőt visszaveszünk.

Legrégibb és legnagyobb egyenruházati intézet!

Faragó Béla

Cs. és kir. udvari szállító

ZALAEGERSZEG

Magyar magpergető gyára
erdészeti csemete-telepei

Ajánl saját magpergetőjében termelt legmagasabb csiraképességű

tűlevelű magvakat, ^{kitűnő minőségű} **lombfa magvakat,**

kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot, fűmagvakat, répa, here és más gazdasági magvakat, saját telepein nevelt, kitűnően fejlődött, erdősitési célokra alkalmas

tű- és lomblevelű csemeték,

gyümölcsfákat, válogatott fajokban diszfenyőket, sorfákat,
élősvény-csemetéket.

Alkalmi vétel:

Több millió tölgycsemete 20—150 cm. magas

50.000 drb. diszbokor 1½—3 m. „

20.000 „ diszfenyő 1½—3 „ „